

Súd: Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka: 22C/64/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1421203040
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Marián Baláž
ECLI: ECLI:SK:MSBA4:2024:1421203040.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV sudcom Mgr. Mariánom Balážom v sporovej veci žalobcov: 1/ D. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX, XXX XX S., 2/ E. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX, XXX XX M., 3/ M. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. C. W., XXX XX M., 4/ L. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX, XXX XX S., 5/ E. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX, XXX XX S., 6/ D. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXXX, XXX XX J., 7/ E. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX, XXX XX S., 8/ I. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX, XXX XX S., 9/ L. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/X, XXX XX M., 10/ S. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX, XXX XX Q., 11/ R. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXXX, XXX XX Z., 12/ D. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX, XXX XX M., 13/ L. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXXX/XX, XXX XX M., 14/ R. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. nad P. XXXX, XXX XX P. nad P., 15/ O. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX, XXX XX W., 16/ D. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom Tř. P. XXXX/X, XXX XX Z. - U., M. republika, XX/ D. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, XXX XX Q., okr. M. - E., M. republika, všetci zastúpení: E.. Vladimír Šárnik, advokát so sídlom Rožňavská 2, 821 01 Bratislava, proti žalovanej: E.. D. T., nar. XX.XX.XXXX, trvalé bydlisko D. rad XXX, XXX XX T., zastúpená Advokátska kancelária JUDr. Oľga Rosulegová, s.r.o., IČO: 51247798, so sídlom Hrabový chodník 4, 831 01 Bratislava, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, t a k t o

rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že do dedičstva po S. H., r. H., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, posledné trvalé bydlisko C. XXXX/X, XXX XX T., ktorá zomrela 14.06.2019, p a t r i a n e h n u t e ľ n o s t i zapísané na LV č. XXXX, nachádzajúce sa v k.ú. C., obec T. - mestská časť C., okres T. IV, a to stavba so súp. č. XXXX, záhradná chata, postavená na pozemku parc. č. XXXX, pozemok parc. č. XXXX s výmerou 39 m2, parcela registra C, druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie a pozemok parc. č. XXXX s výmerou 617 m2, parcela registra C, druh pozemku záhrada.

II. Súd návrh žalovanej na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Mestskom súde Bratislava I pod sp. zn. B4-2T/72/2022 z a m i e t a.

III. Žalobcovia m a j ú spoločne a nerozdielne proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou doručенou súdu dňa 05.12.2021 domáhali voči žalovanej určenia, že do dedičstva po S. H., r. H., nar. XX.XX.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, naposledy bytom C. XXXX/X, XXX XX T., ktorá zomrela XX.XX.XXXX, patria nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, k.ú. C., obec T. - mestská časť C., okres T. IV, a to stavba súp. č. XXXX záhradná chata, postavená na pozemku parc. č. XXXX, pozemok registra „C“ s výmerou 39 m2, zastavaná plocha a nádvorie, pozemok registra „C“ parc. č. XXXX s výmerou 617 m2, záhrada (ďalej spoločne len „nehnuteľnosti“), a aby žalovaná žalobcom nahradila trovy

konania. Žalovaná dňa 19.03.2019 uzatvorila s S. H., r. H., r. č. XXXXXX/XXX, zomrelou XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. XXXX/X, XXX XX T. (ďalej aj len „darkyňa“) darovaciu zmluvu, ktorej predmetom bol bezodplatný prevod nehnuteľností. Podľa znaleckého posudku E.. R. H. č. 29/2019 (ďalej len „znalecký posudok“), ktorý žalobcovia predložili so žalobou, v čase uzatvorenia darovacej zmluvy boli ovládacie aj rozpoznávacie schopnosti darkyne S. H. podstatne porušené v dôsledku organickej duševnej poruchy s bludmi a v dôsledku demencie vaskulárneho typu. S. H. preto po rozumovej stránke nebola schopná správne posúdiť následok svojho konania. Žalobcovia preto považujú darovaciu zmluvu uzatvorenú dňa 19.03.2019 medzi žalovanou a S. H. (ďalej len „darovacia zmluva“) za absolútne neplatnú v zmysle § 38 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej len „OZ“). Žalovaná preto nemohla platne nadobudnúť darovacou zmluvou nehnuteľnosti a pani S. H. bola aj v momente svojej smrti ich vlastníčkou. Žalobcovia sú dedičmi zo zákona po S. H., ako to vyplýva z uznesenia tunajšieho súdu č.k. 69D/437/2019-136 zo dňa 23.10.2020. Keďže nehnuteľnosti sú v rozpore so skutočným právnym stavom zapísané na liste vlastníctva ako predmet výlučného vlastníctva žalovanej, žalobcovia majú naliehavý právny záujem na určení, že tieto patria do dedičstva po nebohej S. H., aby mohlo byť vykonané dodatočné konanie o dedičstve.

2. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila podaním zo dňa 04.07.2022 v elektronickej podobe, s autorizáciou podľa osobitného predpisu, doručeným súdu dňa 11.07.2022. Odmietla v ňom nárok žalobcov a poukázala na to, že znalecký posudok bol vyhotovený v rámci trestného konania v čase, keď už S. H. nežila a ani nebola v procesnom postavení poškodenej osoby nikdy vypočutá a znalec s ňou nevykonal žiadny úkon. Zo znaleckého posudku vyplýva, že znalec vychádzal najmä zo zdravotnej dokumentácie v roku 2013, kedy bola darkyni diagnostikovaná porucha; preto sú závery uvedeného posudku v rovine pravdepodobnosti a predpokladania. Žalovaná tieto skutočnosti namietala v prebiehajúcom trestnom konaní a navrhla, aby súd toto konanie prerušil až do právoplatného skončenia konania vedeného pod ČVS: KRP-129/2/VYS-BA-2019, pretože v uvedenom konaní bude riešená zákonnosť znaleckého posudku, čo podľa žalovanej predstavuje podstatnú otázku pre toto konanie, keďže žalobcovia opierajú dôvodnosť žaloby výhradne o tento listinný dôkaz. Žalovaná ďalej poukázala na to, že v znaleckom posudku sú uvedené len pravdepodobné závery, týkajúce sa podstatného narušenia ovládacích a rozpoznávacích schopností darkyne. Ani znalec nevedel určiť, či sa zdravotný stav darkyne zhoršoval a ak áno, do akej miery. Podľa žalovanej znalecký posudok pôsobí tendenčne, keď znalec na jednej strane konštatuje, že darkyňa bola schopná vykonávať jednoduché právne úkony, napr. nákup v obchode v rámci bežného života a zároveň tvrdí, že darkyňa vzhľadom na svoje vzdelanie a psychické poruchy nemala primerané schopnosti na porozumenie zložitejších administratívnych úkonov. Uvedený znalec sa vôbec nevysporiadal so svedeckou výpoveďou notárskeho koncipienta, ktorý overil podpis darkyne dňa 19.05.2019 a ktorý uviedol, že darkyni vysvetlil podstatu právneho úkonu a ona porozumela. Znalec sa nevysporiadal ani s výpoveďou notárky D.. E. R., poukazoval výlučne na výpovede v neprospech žalovanej. Aj z týchto dôvodov žalovaná nepovažuje znalecký posudok ako dôkaz spôsobilý a dostatočný pre uznanie absolútnej neplatnosti žalobcami namietaného právneho úkonu, ale je nevyhnutné ho vyhodnocovať s ďalšími dostupnými dôkazmi. Žalovaná ďalej vo svojom vyjadrení opísala svoje stretnutie s darkyňou tak, že v januári roku 2019 darkyňa riešila na pošte problém s dôchodkom. Žalovaná sa jej prihovorila a darkyňa ju požiadala o peniaze na jedlo. Žalovaná ju vzala do obchodu, nakúpila jej a na jej prosbu ju odviezla domov. Po niekoľkých dňoch sa žalovaná za darkyňou opäť zastavila, či niečo nepotrebuje, priniesla jej potraviny. Darkyňa poďakovala a opýtala sa, či žalovaná príde zase. Preto žalovaná začala za darkyňou chodiť, táto ju zvykla čakať so zoznamom potravín, ktoré žiadala kúpiť. Okrem potravín boli v zozname aj baterky, pričom darkyňa jej vysvetlila, že už asi dva roky nemá elektrinu. Darkyňa dala žalovanej čip od vchodu do bytového domu, aby sa k nej vedela s nákupom dostať. Niekedy išla darkyňa na nákup so žalovanou, vtedy sa spolu rozprávali a darkyňa sa jej zverila so súkromnými vecami. Počas týchto rozhovorov darkyňa navrhla žalovanej, že ak to myslí so starostlivosťou o ňu vážne, a ak by na záhrade postavila altánok Panny Márie, záhradu by jej darovala. Žalovaná darkyni taktiež navrhla, že jej pomôže so zapojením elektriny, s čím darkyňa súhlasila. Žalovaná preto nechala vyhotoviť pre seba a svoju známu, E. R., generálne plné moci a darovaciu zmluvu a zabezpečila notárskeho koncipienta, aby osvedčil podpis darkyne. Darkyňa na žalovanú a ani na E. R. nepôsobila ako psychiatrický pacient, iba ako starý človek, ktorý už potrebuje starostlivosť. Žalovaná prišla dňa 19.03.2019 spolu s E. R. a notárskym koncipientom E.. E. F. za darkyňou k jej bytu. Notársky koncipient darkyni listiny prečítal a vysvetlil, darkyňa ich významu rozumela a len sa ubezpečovala, že žalovaná v záhrade postaví altánok, iné pripomienky nemala. Následne žalovaná spolu s E. R. išli za správcou bytového domu vyžiadať si nedoplatky za byt darkyne. Neskôr žalovanú kontaktovala notárka D.. E. R. s tým, že sú u nej príbuzní darkyne a žiadajú,

aby vrátila záhradu. Žalovaná to odmietla, pretože jej darovanie bolo rozhodnutím darykyne, príbuzní do toho času za darykyňou nechodili. Aj podľa E. R. a E.. E. F. darykyňa podpísala darovaciu zmluvu dobrovoľne, podpísala sa aj do osvedčovacej knihy. Predtým notársky koncipient zisťoval u darykyne, či je orientovaná, teda či vie, aký je deň, kde sa nachádza a kto sú ďalšie prítomné osoby, pritom v minulosti odmietol overiť podpis osoby, pokiaľ táto nebola podľa jeho názoru spôsobilá na právne úkony. V trestnom konaní vypočutá notárka D.. E. R. potvrdila priebeh overovania podpisu darykyne, ktorý sa dozvedela sprostredkovaním od svojho notárskeho koncipienta. Tiež sa vyjadrila k návšteve darykyne na notárskom úrade v sprievode svojich príbuzných, podľa notárky bola darykyňa pozitívne rozrušená, tešila sa z ich prítomnosti, nepôsobila dezorientovane, vedela, s kým hovorí a kde sa nachádza. Notárka tiež potvrdila, že notársky koncipient sa nenechá dotlačiť k osvedčeniu podpisu a pokiaľ by si myslel, že dotknutá osoba nie je v poriadku, vrátil by sa bez overenia. Žalovaná napokon poukázala na to, že žiaden zo žalobcov neprejavil počas života darykyne snahu pozbaviť ju spôsobilosti na právne úkony za účelom ochrany jej práv a majetku, a teda podľa žalovanej ju ani oni nepovažovali za osobu s duševnou poruchou, ktorá by ju robila nespôsobilou na právne úkony. Navrhla preto žalobu zamietnuť a priznať žalovanej nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. Súd zaslal vyjadrenie žalovanej k podanej žalobe žalobcom, ktorí sa vyjadrili replikou v elektronickej podobe, s autorizáciou podľa osobitného predpisu, doručenej súdu dňa 10.08.2022. Odmietli v nej námietky žalovanej týkajúce sa znaleckého posudku, znalec mal k dispozícii prepúšťacie lekárske správy z hospitalizácie darykyne na psychiatrickej klinike UNB z roku 2013 a na klinike geriatrickej z roku 2019. Žalobcovia spochybnili vierohodnosť E. R., ktorá bola v danom čase spoluobvinená v prebiehajúcom trestnom konaní a taktiež aj výpoveď notárskeho koncipienta, keďže tento je podľa ich vyjadrenia podozrivý zo spoluúčasti na trestnom čine. Napokon odmietli žalovanou uvádzaný nezaujímanosť o darykyňu, bola to darykyňa, kto ich odmietal pre svoju duševnú poruchu. Darykyňu nemohli proti jej vôli hospitalizovať, keďže nepredstavovala nebezpečenstvo pre svoje alebo cudzie zdravie a život, avšak k odhaleniu starostlivosti žalovanej o majetok darykyne došlo na ich zásah.

4. Žalovaná v duplike doručenej súdu elektronicke, s autorizáciou podľa osobitného predpisu dňa 06.11.2022, zotrvala na svojej procesnej obrane. Znalecký posudok má procesné nedostatky, na ktoré podrobne poukázala, a len súd v trestnom konaní, a nie tunajší súd, môže posúdiť jeho zákonnosť. Označovanie E.. E. F. za spolupáchateľa žalobcami je podľa žalovanej v rozpore s prezumpciou nevinoty; uvedená osoba vypovedala v trestnom konaní v procesnom postavení svedka po riadnom poučení o následkoch krivej výpovede a orgány činné v trestnom konaní voči nej nevzniesli žiadne obvinenie. Žalobcovia sa žalobou v tomto konaní domáhajú určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po neb. S. H., avšak súčasne si v trestnom konaní uplatnili voči žalovanej nárok na náhradu škody vo výške 250.000,- eur; žalobcovia si teda v dvoch konaniach uplatňujú totožný nárok. Keďže žaloba na plnenie má prednosť pred tzv. určovacou žalobou, podľa žalovanej je potrebné sa zaoberať existenciou naliehavého právneho záujmu, ktorý namieta. Súdu predložila znalecký posudok č. 11/12 vypracovaný znalkyňou H.. L. U., H., ktorý bol zahrnutý do vyšetrovacieho spisu v prebiehajúcom trestnom konaní. Predmetný znalecký posudok bol vyhotovený v trestnom konaní vedenom OR PZ v Ba IV pod ČVS: ORP.383/2-OVK - B4-2012 v roku 2012 z dôvodu vznesenia obvinenia voči darykyne za spáchanie trestného činu, za ktorý v roku 2013 aj mala byť odsúdená. Aj napriek tomu, že znalkyňa sa s darykyňou stretla opakovane kvôli znaleckému vyšetreniu, v závere znaleckého posudku skonštatovala, že nezistila príznaky duševného ochorenia a nenavrhol skúmanie duševného stavu znalcami psychiatrami. Uvedená znalkyňa darykyňu vyšetrila osobne, na rozdiel od znalca E.. R. H., ktorý vo svojom znaleckom posudku nezohľadnil zistenia znalkyne, že darykyňa bola nadpriemerne inteligentná, čo vyplývalo aj z výsluchu svedkyne G. A.. Žalovaná zopakovala, že závery znaleckého posudku sú v rovine pravdepodobnosti a predpokladania a znalec v dôsledku absencie zdravotnej dokumentácie z posudzovaného obdobia nevie s určitosťou určiť, či sa zdravotný stav poručiteľky zhoršoval, a ak áno, do akej miery. Žalobcovia v reakcii na dupliku žalovanej v elektronickej podobe, s autorizáciou podľa osobitného predpisu, doručenom súdu dňa 22.11.2022 uviedli, že znalecký posudok nemá žiadne procesné vady a bol vypracovaný na základe uznesení vyšetrovateľa, ktoré neboli nikdy zrušené. Potvrdili, že si v trestnom konaní z opatrnosti uplatnili náhradu škody voči žalovanej, avšak až po podaní žaloby v tejto veci, preto neexistuje prekážka litispendencie. Podľa žalobcov konanie na tunajšom súde, ktorého predmetom je naturálna reštitúcia, má prednosť pred náhradou škody a navrhované určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vyrieši definitívne situáciu ich bezprávného privlastnenia žalovanou. V súvislosti so žalovanou predloženým znaleckým posudkom psychologičky H.. L. U. z roku 2012 uviedli, že tento nijako nespochybňuje závery znaleckého posudku, keďže bol vypracovaný sedem rokov pred znaleckým posudkom a iba

psychiater môže diagnostikovať duševnú poruchu. Pritom už uvedená znalkyňa popisovala zmätené a neprimerané správanie poručiiteľky, nedostatok starostlivosti o hygienu a celkovú spustnutosť. Následne bola poručiiteľka v roku 2013 hospitalizovaná na psychiatrickej klinike UNB s diagnostickým záverom organická porucha s bludmi, incipientný dementný syndróm, pričom v prepúšťacej správe sú obsiahlo opísané zmätené prejavy poručiiteľky. Žalobcovia k vyjadreniu pripojili mailovú správu zo dňa 28.02.2019 adresovanú na oddelenie sociálnych vecí MsÚ C., v ktorom sa uvádza, že poručiiteľka je pravdepodobne sklerotická, už 8 mesiacov si neprebrala dýchodok a teda nemá prostriedky ani na základné životné potreby. Napokon, v súvislosti s návrhom na prerušenie tohto konania žalobcovia uviedli, že tento je nedôvodný. Predmetom trestného konania je výlučne posúdenie otázky, či žalovaná spáchala trestný čin, skúma sa naplnenie subjektívnej stránky trestného činu. Zodpovednosť za trestný čin je subjektívna, avšak neplatnosť právneho úkonu, ktorá sa posudzuje v tomto konaní, je objektívna. Aj keby bola žalovaná oslobodená spod obžaloby, neznamená to automaticky platnosť darovacej zmluvy. Pre neplatnosť darovacej zmluvy postačuje záver, že poručiiteľka v čase jej uzatvorenia nemala spôsobilosť na právne úkony. Žalobcovia v ďalšom elektronickom podaní, s autorizáciou podľa osobitného predpisu, doručenom súdu dňa 06.05.2023 predložili kópiu rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 40C/24/2014 zo dňa 20.03.2015 a uznesenia Krajského dňa v Bratislave sp. zn. 3Co/161/2018 zo dňa 28.06.2018, ktorými preukazovali obdobné správanie žalovanej, aké mala žalovaná aj voči darykyni, keď sa o túto zaujímala len do času, kým na ňu nepreviedla majetok a sľuby žalovaná dávala len v ústnej forme, v darovacej zmluve zahrnuté neboli. Podľa vyjadrenia žalobcov po uzavretí darovacej zmluvy záujem o darykyňu opadol, ústne zmluvy neboli plnené, pretože sú neplatné, ale žalovaná si dar ponechala. Napokon žalobcovia dňa 18.04.2024 doručili súdu fotografie z bytu darykyně v čase jej smrti a doklad o úhrade odplaty za vypratanie odpadu z tohto bytu.

5. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 22.04.2024, na ktoré sa dostavil právny zástupca žalobcov, dostavila sa právna zástupkyňa žalovanej a žalovaná. Na pojednávaní súd oboznámil obsah žaloby, vyjadrenia sporových strán vrátane ich príloh, vykonal výsluch žalovanej a zistil nasledovný skutkový stav. Zo znaleckého posudku (č.l. 61) súd zistil, že E.. R. H., znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria), bol v trestnom konaní ČVS: KRP-129/3-VYS-BA-2019 pribratý dňa 31.07.2019 za znalca vo veci vyšetrenia duševného stavu S. H., posledné trvalé bydlisko C. X v T., ktorá zomrela dňa 14.06.2019 v trestnej veci obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona v bode 1 a obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona v štádiu prípravy podľa § 13 Trestného zákona v bode 2. Zo znalcom získanej zdravotnej dokumentácie - ambulantnej dokumentácie MUDr. L. P., E., s.r.o., ktorá bola všeobecnou lekárkou darykyně, tvoriacej súčasť znaleckého posudku (č.l. 71-73), súd zistil, že dňa 17.06.2015 o 16:34 hod. (č.l. 72) lekárka na v poradí treťom zázname uviedla poznámku AS demencia a uvedená poznámka sa nachádzala aj v zázname lekárky o darykyni v dňoch 08.03.2016, 30.05.2016, 23.06.2016 a 14.06.2017, pričom v poslednom uvádzanom zázname ošetrojúca lekárka okrem uvedenej poznámky výslovne uviedla, že pacientka je dementná. Súčasne súd z uvedených záznamov zistil, že lekárka vo viacerých svojich záznamoch konštatuje, že darykyňa je inkontinentná, hygienicky zanedbaná, cituje bibliu, je ľudová liečiiteľka. Z výpisu zo zdravotnej dokumentácie z poslednej hospitalizácie darykyně v období od 23.05. do 14.06.2019 (č.l. 74-75) súd zistil, že psychiatrické konzílium pod vedením E.. C. Q. dňa 29.05.2019 popisalo diagnózu darykyně ako demenciu, bližšie neurčenú. Na klinike geriatrickej bola darykyňa bez nutnosti psychiatrickej liečby, kľudná, dobre, skôr pasívne spolupracuje, osobou orientovaná, inak dezorientovaná, zaujíma sa, aký je dátum, kľmená, napije sa sama, osobnosť dementná stredne až ťažko, aktuálne nevyžaduje psychiatrickú medikamentóznú liečbu ani preklad na akútne psychiatrické oddelenie, vyžaduje riešenie sociálnej otázky, nakoľko vyžaduje pomoc pri všetkých sebaobslužných aktivitách. Z výpisu z vyšetrovacieho spisu, z trestného oznámenia (č.l. 65) súd zistil, že žalobkyňa v 12. rade podala listom zo dňa 06.04.2019 trestné oznámenie z dôvodu, že došlo k spáchaniu trestného činu, ktorého popis je ďalej uvedený v trestnom oznámení. V uvedenom trestnom oznámení žalobkyňa v 12. rade uvádza, že sa od svedkyne L. S. dozvedela, že darykyňa na chodbe pred dverami svojho bytu podpisovala za prítomnosti pracovníka notárskeho úradu nejakú plnú moc. Keď sa následne žalobkyňa v 12. rade spýtala darykyně, čo podpísala, darykyňa jej oznámila, že len službu donášky teplého jedla k jej rukám. Zo zápisnice z výsluchu svedkyne E.. L. S. zo dňa 08.08.2019 (č.l. 68) súd zistil, že uvedená svedkyňa je konateľkou spoločnosti, vykonávajúcej správu bytového domu, v ktorom bývala darykyňa. Podľa jej vyjadrenia sa darykyňa nezúčastňovala schôdzí vlastníkov bytov, pretože sa vyhýbala väčšiemu množstvu ľudí, ale navštívila niekoľkokrát uvedenú svedkyňu v kancelárii správcovskej spoločnosti na U. ulici XX v T., aby si overila, či má uhradené nájomné,

porozprávať sa, prípadne si vyžiadať šeky na úhradu nájomného, ktoré potom platila v hotovosti na pošte. Darkyňa podľa uvedenej svedkyne pôsobila dojmom pomätenosti, i keď sa s ňou dalo o všetkom rozprávať, akonáhle sa jej svedkyňa opýtala niečo, čo sa jej nepáčilo, ihneď otočila, začala pôsobiť pomätene, a to tým, že sa odvolávala na Boha, že Boh ju len bude súdiť a podobne. Darkyňa sa starala o jedného pána, pána K. (pozn. súdu, ide o pána D. K., vid' ďalej), ktorý býval na vyššom poschodí, vtedy ešte bola upravená, čistá a bolo vidno, že sa stará o seba a aj o neho. Keď pred viac ako 5 rokmi pán K. zomrel, svedkyňa mala dojem, že sa začala opúšťať. Podľa vyjadrenia uvedenej svedkyne vtedy ešte ani prejavy darkyne a úteky k Bohu neboli také zjavné a nepôsobili ako pomätenosť, až potom, ako zomrel, prestala sa o seba starať, nedodržiavala už ani základné hygienické návyky. Ďalej sa svedkyňa vyjadrila, že išla za darkyňou, dlho trvalo, kým sa k nej dobúchala, preto aj susedia z vedľajších bytov vyšli na chodbu a keď otvorila, spýtala sa jej, či vie, čo podpísala. Darkyňa jej oznámila, že dve osoby, ktoré boli pri podpise dokumentov, a to pani z pošty a pani doktorka, pozná a podpísala papier, že jej budú nosiť jedlo a budú sa o ňu starať. Z listu zo Sociálnej poisťovne zo dňa 18.06.2019 (č.l. 70) súd zistil, že žiadosťou vo forme úradnej zápisnice, spísanou v pobočke J. poisťovne W. XX v T. dňa 16.01.2019 darkyňa požiadala o uvoľnenie výplaty vdovského dôchodku a o jeho poukazovanie na účet v H. banke, a.s.; výplata dôchodku bola uvoľnená na uvedený účet dňa 20.04.2019 a súčasne boli poukázané aj nevyplatené splátky dôchodku od 20.02.2018 do 19.03.2019, celkovo 3430,67 eura a vianočný príspevok na rok 2018 v sume 89,67 eura. Z úradného záznamu spísaného dňa 03.06.2019 (č.l. 70) súd zistil, že v uvedený deň vyšetrovateľ PZ spolu s ďalším pracovníkom odboru kriminálnej polície KR PZ v Bratislave, po predchádzajúcom dohovore s ošetrojúcou lekárkou, sa dostavili v čase o 13.30 hod. na kliniku geriatrickej, kde sa mal uskutočniť výsluch darkyne. Vyšetrovateľ darkyni položil základné otázky ako dátum jej narodenia a miesto jej bydliska, na ktoré odpovedala. Následne po položení otázok, aký vlastní majetok, ktoré sa vzťahovali k prešetrovanému skutku, na tieto nebola schopná odpovedať, nevedela uviesť mená osôb, len ich označovala ako „zlí duchovia a diabli, ktorí ju chcú obrať o majetky“. S ohľadom na tento stav darkyne vyšetrovateľ nepriročil k spísaniu zápisnice o trestnom oznámení a k skončeniu úkonu došlo v čase 14.05 hod. Zo znaleckého posudku (č.l. 63) súd zistil, že v znaleckom posudku je potrebné zodpovedať na 18 otázok. Otázka č. 5 (č.l. 80): „či je na základe dostupných informácií (zdravotnej dokumentácie, výpovedí svedkov a ostatných zabezpečených listín) z odborného hľadiska možné vypracovať posudok o psychickej spôsobilosti darkyne ku dňu uzavretia darovacej zmluvy dňa 19.03.2019 a z akých dôvodov, ak nie, z akých dôvodov“, bola znalcom zodpovedaná tak, že nemohol vyšetriť darkyňu, pretože dňa 14.06.2019 zomrela, avšak na základe údajov, ktoré má k dispozícii, sa môže vyjadriť k ovládacím a rozpoznávacím schopnostiam. Otázka č. 8 bola: „aký bol celkový psychický stav nebohej S. H. v období január - marec?“ a odpoveď na ňu (č.l. 81) bola, že vzhľadom na to, že posledný záznam všeobecného lekára je zo dňa 18.09.2017 a najbližší lekársky záznam pred právnym aktom je zo dňa 04.08.2018, možno dôvodne predpokladať, že celkový psychický zdravotný stav sa od týchto záznamov v dôsledku neliečenia porúch mohol iba kontinuálne zhoršovať. Na otázku č. 9, ktorá bola: „aké právne úkony bola menovaná schopná vybaviť s prihliadnutím na jej psychický stav v období január - marec 2019“, znalec odpovedal (č.l. 81) že bola schopná vykonávať iba nenáročné, jednoduché právne úkony na úrovni kúpy tovaru. Otázka č. 10 bola: „aký bol celkový psychický zdravotný stav nebohej S. H. v čase udelenia generálnych plnomocenstiev a podpísania darovacej zmluvy dňa 19.03.2019?“, bola znalcom zodpovedaná tak, že je dôvodný predpoklad, že zdravotný stav darkyne v čase udelenia generálnych plnomocenstiev a podpísania darovacej zmluvy dňa 19.03.2019 v dôsledku neliečenej organickej poruchy s bludmi, ako aj neliečenej demencie vaskulárneho typu, nedával predpoklad pre správne vyhodnotenie udalostí, s ktorými sa posudzovaná dňa 19.03.2019 stretla, nakoľko jej rozpoznávacie a ovládacie schopnosti boli v tom čase porušené, a to podstatne. Otázka č. 11: „bola vzhľadom na jej psychický zdravotný stav dňa 19.03.2019 spôsobilá chápať zmysel a význam právneho úkonu?“, bola znalcom zodpovedaná tak, že je dôvodný predpoklad, že darkyňa v dôsledku svojho psychického zdravotného stavu mala významne obmedzené rozpoznávacie aj ovládacie schopnosti. Pre správne chápanie zmyslu a významu právneho úkonu je potrebné, aby rozpoznávacie schopnosti boli zachované. Otázku č. 12: „bola darkyňa vzhľadom na jej psychický zdravotný stav schopná po vôľovej a rozumovej stránke posúdiť následky svojho konania - právne účinky spojené s udelením generálnych plných mocí zo dňa 19.03.2019 udelené menovanou E. R. a D. T. a darovanie nehnuteľností D. T. podpísaním Darovacej zmluvy dňa 19.03.2019, a súčasne uveďte, s akou mierou pravdepodobnosti vyslovujete uvedený záver.“ znalec zodpovedal tak, že diagnostický záver organickej poruchy s bludmi a demencie vaskulárneho typu dáva predpoklad k obmedzeniu vôľových a rozumových schopností pri posudzovaní následkov svojho konania, a to podstatne. Otázka týkajúca sa rozumovej zložky v rámci konania darkyne sa vzťahuje primárne na myslenie, kognitívne schopnosti, intelekt a vyhodnotenie záveru na základe porovnania z pamäťových záznamov. Tieto všetky

schopnosti patria k rozpoznávacím schopnostiam, ktoré však boli u daryni v dôsledku uvedených porúch významne porušené. Vôľa a konanie patria medzi ovládacie schopnosti, ktoré boli tiež v dôsledku uvedených porúch významne porušené. Znalec na otázku miery pravdepodobnosti neodpovedal s poukazom na to, že ide o štatistickú otázku, pre ktorej zodpovedanie nemá k dispozícii súbor vytvorený za určitých štandardne určených podmienok. Otázka č. 13 (č.l. 82): „či daryňa dňa 19.03.2019 a v období bezprostredne predchádzajúcom tomuto dátumu trpela duševnou poruchou, o akú duševnú poruchu sa jednalo a či sa jednalo o duševnú poruchu, ktorá menovanú robila na tento právny úkon neschopnou, ak trpela duševnou poruchou, či išlo o chorobný stav alebo o duševný stav vyplývajúci z celkového zdravotného stavu organizmu a odkedy?“ bola znalcom zodpovedaná tak, že u daryni boli už v marci 2013 diagnostikované duševné poruchy; na základe zdravotnej dokumentácie nemožno potvrdiť, že boli následne liečené. Vzhľadom na ich charakter a priebeh nemožno predpokladať, že by spontánne došlo k ich vyliečeniu. Teda ich priebeh pretrvával a teda je dôvodný predpoklad, že viedli k podstatnému narušeniu ovládacích a rozpoznávacích schopností. Pri hodnotení pôvodu demencie vaskulárneho typu je predpoklad, že vzniká na vaskulárnom základe, teda poškodenia ciev celého organizmu. Pri uvedených poruchách nedochádza k spontánnemu uzdraveniu, neliečenie týchto porúch vedie k chronifikácii, teda nejedná sa o chorobný stav prechodného charakteru. Otázka č. 14: „ak trpela duševnou poruchou ako sa duševná porucha prejavovala?“, bola zodpovedaná znalcom tak, že daryňa podľa získanej zdravotnej dokumentácie trpela na organickú poruchu s bludmi a demenciu vaskulárneho typu vyplývajúcu z interných diagnostických záverov, pričom tieto sa prejavovali poruchami myslenia, vnímania, vôle, správania, pamäte, kognitívnych schopností, pozornosti, a tým aj na celkovom fungovaní osobnosti, ktorá sa izolovala od vonkajšieho prostredia a uzatvárala do svojho vlastného sveta. V rámci klinického obrazu organickej poruchy s bludmi dominovali u daryni pretrvávajúce a opakujúce sa religiózne a paranoidné, teda perzekučné bludy s masívnymi halucináciami, ako aj negativizmus v zmysle opakovaného odmietnutia podpísania čohokoľvek, noncompliance v liečbe, odmietavého postoja k potrebe podstúpiť vyšetrenia. Otázka č. 15: „či S. H. vzhľadom na svoje rozpoznávacie a ovládacie schopnosti jednoznačne mohla posúdiť následky svojho právneho úkonu - darovacej zmluvy zo dňa 19.03.2019 ako aj následky spojené s udelením generálnych mocí dňa 19.03.2019.“, bola znalcom zodpovedaná tak, že ovládacie aj rozpoznávacie schopnosti daryne boli dňa 19.03.2019 v dôsledku uvedených porúch podstatne porušené, takže nemohla primerane posúdiť následky spojené s udelením generálnych plných mocí dňa 19.03.2019, teda po rozumovej stránke nebola schopná správne posúdiť následok svojho konania, a teda u nej nemožno predpokladať primerané rozhodovanie so znalosťou veci. Z darovacej zmluvy (č.l. 84 - 86) súd zistil, že daryňa ako výlučný vlastník nehnuteľností tieto dňa 19.03.2019, ako to vyplýva z osvedčenia pravosti podpisu daryne (č.l. 86) bezplatne prenechala žalovanej ako obdarovanej, ktorá ich s vďakou prijala. Daryňa v čl. II. bod 3 darovacej zmluvy vyhlásila, že nehnuteľnosti daruje žalovanej ako vyjadrenie vďačnosti za jej preukázateľnú starostlivosť. V zmysle čl. II. bod 4. darovacej zmluvy žalovaná vyhlásila, že sa uvedenou darovacou zmluvou zaväzuje naďalej poskytovať bezplatne daryni starostlivosť. Z uznesenia č.k. 69D/437/2019-136 zo dňa 23.10.2020, právoplatného dňa 23.10.2020 (č.l. 88-93) súd zistil, že súd schválil dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva po poručiteľke Rozálii H., nar. XX.XX.XXXX, posledné trvalé bydlisko C. XXXX/X, T., ktorá zomrela dňa 14.06.2019 medzi osobami, ktoré sú žalobcami v tomto konaní. Zo zápisnice o výsluchu obvineného (č.l. 164 - 171) súd zistil, že v trestnej veci ČVS: KRP-129/2-VYS-BA-2019 bola dňa 06.10.2020 vyslúchnutá obvinená E. R., zamestnankyňa J. pošty, ktorá uviedla, že daryňu spoznala v priebehu roka 2018, keďže chodila na poštu. Daryňa bola špinavá, ale hlavu mala čistú, keďže s obvinenou komunikovala normálne. Podľa obvinenej nebola príliš voňavá a kolegyne na ňu nemali trepezlivosť a tak im povedala, že ak táto pani príde, aby ju poslali k nej. Niekedy v decembri alebo januári došla daryňa k nej s tým, že nemá dôchodok, preto obvinená volala na Sociálnu poisťovňu, ktorej pracovníčka jej oznámila, že tam má nevybratý dôchodok za 5 mesiacov. Následne došla daryňa so susedou a chceli založiť nový bankový osobný účet, aby sa dostala k dôchodku. Obvinená jej uvedený účet založila, zriadenie účtu podpisovala vedúca pošty a obvinená. Žalovaná sa podľa vyjadrenia obvinenej s daryňou zoznámila na pošte, keď bola pri inej priehradke ako daryňa, ktorá prišla za obvinenou so žiadosťou, aby jej požičala 10,- eur, pretože nemá čo jesť. Obvinená daryni poskytla žiadanú sumu, daryňa trvala na tom, aby s ňou išla do obchodu. Žalovaná, ktorú obvinená poznala, sa ponúkla, že pôjde s daryňou do obchodu. Daryňa ju poprosila, či by ju nemohla s nákupom odviezť domov, čo žalovaná podľa vyjadrenia obvinenej spravila. Následne sa obvinená so žalovanou rozprávali, ako by vedeli daryni pomôcť. Dohodli sa, že sa pôjdu daryne spýtať, či chce nakúpiť a čo by chcela. Išli spolu za ňou autom žalovanej, zvonili odspodu, ale nikto neotváral, nejaký sused vychádzal z činžiaku, tak sa ho opýtali, kde daryňa býva a ten im oznámil, že na treťom poschodí, kam sa za ňou vybrali. Dlho zvonili a klopali, 10 - 15 minút s tým, že obvinená sa daryni predstavila ako Monika z pošty.

Darkyňa vyšla von pred byt, ony dnu do bytu nevkročili. Spýtali sa jej, či by jej mohli nejako pomôcť, nakúpiť, alebo odviezť k doktorovi a pod. Doktora hneď odmietla, ale povedala im, čo všetko majú nakúpiť, najmä žiadala kúpiť baterku, pretože nemá elektrinu. Poskytla im čip od vchodových dverí do činžiaku, aby jej mohli priniesť nákup. O dva alebo štyri dni sa obvinená so žalovanou vrátili za darkyňou s tým, že sa s ňou bavili o tom, ako jej vybaviť elektrinu, ktorú už nemala dva roky, dokonca nemala ani kľučku na chodových dverách. Navrhli jej, že pripravia plnomocenstvo, darkyňa im oznámila že v Dúbravke má záhradu a kto by jej tam spravil kaplnku alebo postavil sochu Panny Márie, tomu by ju darovala. Obvinená so žalovanou navrhli darkyni, že keď chce, vybaví notára. Darkyňa im oznámila, že k notárovi nepôjde, navrhli jej preto, že vybaví, aby došiel k bytu. Žalovaná išla na notársky úrad D.. E. R. a vrátila sa s koncipientom, následne išli za darkyňou. Zabúchali jej na dvere, darkyňa vyšla von, koncipient jej prečítal splnomocnenie na obvinenú a žalovanú a aj darovaciu zmluvu s tým, že darkyňa všetkému rozumela, bola pri vedomí, bola normálna, ako ju obvinená poznala od začiatku. Darkyňa podpísala najskôr plnomocenstvá, podpísala sa do osvedčovacej knihy, následne podpísala darovaciu zmluvu, pričom nikto ju k jej podpísaniu nenútil, všetky listiny podpísala dobrovoľne. Zo zápisnice o výsluchu svedka (č.l. 172- 179) súd zistil, že notársky koncipient bol na výjazd za darkyňou vyslaný D.. R., pre ktorú pracoval od mája 2017, žalovaná prišla pre neho svojím autom, v ktorom bola aj obvinená. Následne išli do bytu darkyne, do ktorého ich táto nevpustila a celý čas boli na chodbe bytového domu. Vypýtal si občiansky preukaz darkyne, žalovaná mu odovzdala pripravené listiny, a to plnomocenstvá a darovaciu zmluvu. Notársky koncipient tieto listiny darkyni prečítal, táto ich následne podpísala, podpísala sa aj do osvedčovacej knihy, podpísané listiny vzal na notársky úrad, kde prebehlo overenie podpisu darkyne na listinách, ktoré odovzdal žalovanej. Svedok uviedol, že s darkyňou nebol žiadny problém, väčšinou, keď príde na výjazd k takýmto starším ľuďom, zvykne sa ich spýtať pár otázok, či vedia, aký je deň, kde sa momentálne nachádzajú a keď sú s nimi aj ostatní účastníci právnych úkonov, zvykne sa ich spýtať, či ich poznajú a či vedia uviesť, kto to je, svedok zisťuje, či sa takéto osoby orientujú v priestore a čase. Týmto spôsobom uvedený svedok podľa svojho vyjadrenia postupoval aj pred overením podpisu darkyne, ktorá všetky dokumenty sama podpísala. Svedok napokon uviedol, že v minulosti odmietol overiť alebo osvedčiť podpis z dôvodu, že osoba, ktorej podpis sa mal overovať, nebola spôsobilá podľa názoru uvedeného svedka na právne úkony, resp. svedok mal také podozrenie. Zo zápisnice o výsluchu svedka (č.l. 180 - 186) súd zistil, že dňa 07.10.2020 bola v procesnom postavení svedka vyslúchnutá notárka D.. E. R., ktorá žalovanú pozná ako klientku, táto ju kontaktovala v kancelárii. Oznámila jej, že pomáha darkyni, ktorá nikoho nemá a je už staršia, z vďačnosti jej chce darovať pozemok. Keďže darkyňa je trochu zvláštna, čiastočne imobilná požiadala notárku, aby išla overiť podpis darkyne. Notárka chodí tento úkon robiť len výnimočne, najčastejšie chodí overovať podpisy mimo notárskeho úradu notársky koncipient, tak to bolo aj v tomto prípade. Keď sa vrátil, oznámil notárke, že darkyňa ich do bytu nevpustila, ale pred bytom jej celú zmluvu prečítal, opýtal sa jej, či súhlasí a podpíše zmluvu. Darkyňa odpovedala kladne, následne prebehol úkon osvedčenia podpisu. Notárka počas svojej výpovede odmietla, že by sa jej notársky koncipient nechal dotlačiť do overenia podpisu, viackrát sa stalo, že išiel overiť podpis k imobilnému klientovi a keď zistil, že overenie nie je v poriadku, alebo ten človek nie je úplne v poriadku, vrátil sa bez overenia. Podľa vyjadrenia notárky bola darkyňa v čase návštevy jej notárskeho úradu zorientovaná, vedela, že je na notárskom úrade. K tejto návšteve darkyne došlo za prítomnosti rodinných príslušníkov darkyne s cieľom odvolania udelených plných mocí a vypracovania výzvy na vrátenie daru. Zo znaleckého posudku č. 11/12 (č.l. 215 - 222) súd zistil, že H.. L. U., H., znalkyňa z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých, vypracovala dňa 25.11.2012 znalecký posudok na posúdenie mentálnej (intelektovej) úrovne darkyne vzhľadom k jej fyzickému veku. Darkyňa bola obvinená z trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 2 Trestného poriadku, ktorého sa mala dopustiť tým, že neoprávnene preberala výsluhový dôchodok vyplatený za obdobie od 01.06.2011 do 30.11.2011, ktorý bol určený pre poberateľa Jozefa K., ktorý dňa 29.05.2011 zomrel. Uvedená znalkyňa mala ďalej v znaleckom posudku zodpovedať otázky, akou schopnosťou správne vnímať udalosti a okolnosti disponuje obvinená vzhľadom na skutok, pre ktorý jej bolo dňa 18.07.2012 uznesením vznesené obvinenie, či má obvinená sklon ku konfabuláciám, posúdiť jej rozumové, vôľové a pamäťové schopnosti, vyjadriť sa k črtám jej osobnosti a či ako znalec navrhuje skúmanie duševného stavu obvinenej. V zmysle znaleckého posudku č. 11/12 uvedená znalkyňa zrealizovala s darkyňou dvakrát znalecké vyšetrenie, a to dňa 17.10.2012 a 08.11.2012. Uvedená znalkyňa v závere psychologického vyšetrenia osobnosti (č.l. 220) uviedla, že komplexné (veku primerané) psychologické vyšetrenie svedčí pre osobnosť intelektovo výborne disponovanú, v oblasti logického myslenia aj t.č. v pre seba ťaživej situácii, je schopná podať superiorný výkon v testovej situácii. V inteligenčnom teste zodpovedá vysoko nadpriemernej inteligencii. V ostatných psychodiagnostických metodikách obvinená darkyňa už nepreukázala takú

vysokú úroveň. Naopak, výsledky naznačujú, že jej celková adaptabilita, teda všeobecná inteligencia, je na nižšej úrovni. Orientácia osobou, časom a priestorom je u nej zachovaná, pokiaľ sa nedostáva do situácie, ktorá sa jej priamo týka, t.j. toho času obvinenie z prečinu podvodu. Uplatňovanie morálnych hodnôt má u nej iba zúžený charakter, má tendenciu rešpektovať morálne hodnoty iba pri uplatňovaní svojich práv. V profile osobnosti vystupujú do popredia známky hysteroidného temperamentu, čo sa premieta do slabej regulácie rozumovými zložkami osobnosti, senzitívnym postojom k daniu okolo seba, zvýšenou vzťahovačnosťou a ľahkou zraniteľnosťou, nízkou toleranciou na záťaž a frustráciu, jej tolerancia voči neúspechu je nízka. Celkovo ide o osobnosť s mentálnymi schopnosťami primerane veku a v niektorých oblastiach (v logike a v pamäti) aj lepšie, ako jej veková kategória; známky výraznej senilnej demencie nie sú t.č. evidované. V odpovedi na otázky položené vyšetrovateľom znalkyňa uvádza, že obvinená je schopná správne vnímať udalosti a okolnosti skutku, pre ktorý jej bolo vznesené obvinenie, veľmi podrobne je schopná všetko podpísať, nemá žiadne výpadky pamäti a ani sa nesnaží klamať, že sa to nestalo. Neboli u nej zistené konfabulácie, t.j. vymyslené dotvárania na báze organických zmien mozgu alebo úbytkov mentálnych schopností. Jej motivácia je však svojsky interpretovaná, čo súvisí viac s hysteroidným temperamentom, v rámci ktorého sa často, najmä v ťaživých situáciách, dostáva v myslení do popredia fantázia pred skutočnosťou; nejde ale o patologické prejavy duševného ochorenia. Obvinená disponuje nadpriemernými intelektovými schopnosťami, čo je schopná uplatňovať aj v súčasnom mentálnom výkone, najmä v oblasti logického myslenia a chápania zložitých súvislostí. Je schopná sa primerane koncentrovať, usmerniť svoju pozornosť a aj rozsah a výdrž pozornosti na primeranej úrovni. Je orientovaná miestom, časom aj osobou, čím sú splnené predpoklady pre fungovanie pamäťových funkcií. Jej pamäťové schopnosti fungujú bezproblémovo, na primeranej úrovni, pokiaľ nie je v situácii, ktorá sa jej citovo priamo a nepriaznivo dotýka. Základná štruktúra osobnosti obvinenej darykne je určená neurotickým temperamentom, tzv. extroverzívnym prežívaním s hysteroidnými prvkami. Znalkyňa u obvinenej darykne nezistila príznaky duševného ochorenia, preto nenavrhol skúmanie jej duševného stavu znalcami psychiatrami. Z oznámenia zo dňa 12.09.2022 na č.l. 223 súd zistil, že žalobcovia si uplatnili nárok na náhradu škody v trestnom konaní ČVS:KRP-129-VYS-BA-2019 vo výške 250.000 eur. Z mailovej správy na č.l. 233 súd zistil, že vedúca oddelenia Slovenskej pošty zaslala na oddelenie sociálnych vecí E. C. mailovú správu zo dňa 28.02.2019, v ktorej sa obracia so žiadosťou o prešetrenie a posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, poskytnutie opatrovateľskej služby pre 87-ročnú darykňu, ktorá je klientkou Slovenskej pošty. Ďalej sa v uvedenej správe uvádza, že darykňa je pravdepodobne sklerotická, na Sociálnej poisťovni bolo zistené, že už 8 mesiacov si nepreberala dôchodok, čiže nemá prostriedky ani na základné životné potreby, okrem toho je veľmi bojzlivá a neotvára dvere bytu, je osamelá a podľa vyjadrenia susedy nemá žiadnych príbuzných. Z fotografií na č.l. 280-286 súd zistil, že byt, v ktorom darykňa žila, bol vo veľkom neporiadku, v zadokumentovanom stave bol neobývatel'ný, bol zaprataný odpadkami. Z príjmového pokladničného dokladu na č.l. 283 súd zistil, že dňa 30.07.2020 bola od I. O. prijatá spoločnosťou H. moving s.r.o., O.: XXXXXXXX suma 1500,- eur v súvislosti s odvozom odpadu z adresy C. 8. Z výsluchu žalovanej na pojednávaní dňa 22.04.2024 súd zistil, že s darykňou sa zoznámila na pošte, kde plakala, stretávala sa s ňou od roku 2019 do jej hospitalizácie v máji 2019 na oddelení geriatrickej. Darykňa ju pri prvom stretnutí požiadala o peniaze a aj nákup, preto s ňou išla do obchodu vedľa pošty, následne požiadala žalovanú o odvoz domov. Žalovaná nevedela, kde býva, darykňa jej nadiktovala adresu, darykňa išla do svojho bytu na 3. poschodí pešo, žalovaná s nákupom išla výťahom. Darykňa jej pripadala mentálne absolútne v pohode; bola nábožensky založená. Požiadala žalovanú, či by jej nespavila ďalší nákup, na čo zareagovala žalovaná kladne a tak podľa žalovanej vzniklo ich spontánne priateľstvo. Žalovaná zobrala darykňu k sebe domov, kde sa spolu niekoľko hodín rozprávali, okúpala ju, darykňa bola spokojná, avšak keď sa mala vrátiť k sebe do bytu, bola nervózna, pretože jej podľa jej vyjadrenia robili zle susedia, suseda P. od nej pýtala peniaze. Darykňa sa postupne začala meniť, keď nemala chuť ísť na nákup von, napísala na lístoček, čo má žalovaná kúpiť a dala jej čip od domu, aby nemusela zvoniť u susedov. Pri prechádzkach spomínala, že mala len manžela p. K. a nemá žiadnu inú rodinu. Po jednej návšteve u žalovanej tejto povedala, že ak sa bude o ňu starať, dá jej záhradu pri U. studni. Postupne sa z tej zanedbanej babičky stala veselá osoba, nebola hašterivá, pribrala. V súvislosti s podpísaním darovacej zmluvy sa žalovaná obrátila na notárku D. R., ktorá vyslala koncipienta. Darykňa ho čakala, overovanie podpisov sa dialo pred dverami bytu na chodbe za účasti notárskeho koncipienta darykne, žalovanej a R., na balkóne bola suseda, pani P., ktorá následne na darykňu slovne zaútočila. Notársky koncipient si vypýtal doklad totožnosti darykne, zistil otázkami, či je spôsobilá, prečítal jej zmluvu, aj plnomocenstvá, k čomu nemala pripomienky a dokumenty podpísala; súčasne uviedla, aby žalovaná nezabudla na tú kaplnku. Následne žalovaná odviezla notárskeho koncipienta na notársky úrad, kde jej boli vydané listiny. Žalovaná v nákupoch pre darykňu pokračovala, podľa nej to bolo úprimné z oboch strán. Nákupy pre

darkyňa vykonávala pravidelne na každodennej báze, resp. každý druhý deň, odkedy sa spolu stretli na pošte, nákup žalovaná platila z vlastných zdrojov.

6. Podľa § 38 ods. 1 OZ, neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony.

7. Podľa § 38 ods. 2 OZ, takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

8. Súd sa v posudzovanom prípade najskôr musel vysporiadať s otázkou, či žalobcovia zvolili prípustný právny prostriedok ochrany svojich práv. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhajú určenia, že nehnuteľnosti, ktorých vlastníčkou na základe darovacej zmluvy zo dňa 19.03.2019 je žalovaná, patria do dedičstva po darkyni. Žalobcovia teda podanou žalobou požadujú, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ide teda o nárok uplatnený v zmysle § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej len „C.s.p.“). Pre úspešnosť podanej žaloby žalobcovia musia preukázať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorý súd skúmal s ohľadom na dve kritériá. Prvým je procesné kritérium, keď žalobcovia súdu preukázali, že sú všetci dedičmi po darkyni. V tomto konaní tvoria nútené spoločenstvo v zmysle § 78 C.s.p. a súd z uznesenia v dedičskom konaní zistil, že všetci dedičia vystupujú ako žalobcovia v tomto konaní. Je tak splnená podmienka účasti všetkých subjektov núteného spoločenstva a nie je dôvod pre zamietnutie žaloby v zmysle § 78 ods. 2 C.s.p. Druhým je hmotnoprávne kritérium. Žalobcovia v prípade svojho úspechu v tomto konaní požadovaným určením zabezpečia, aby nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovanej, patrili do dedičstva po jej právnej predchodkyni - darkyni, a teda stali sa predmetom dedičského konania po darkyni. Následne žalobcovia ako dedičia po darkyni rozhodnú o tom, kto sa stane vlastníkom nehnuteľností. Z ustálenej súdnej praxe (napr. rozhodnutie publikované v časopise Zo súdnej praxe po č. 48/2004, rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/163/2005) vyplýva, že ak je žalovaný zapísaný ako vlastník spornej nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, lebo len také súdne rozhodnutie môže byť podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností. Súd preto dospel k záveru, že žalobcovia v konaní preukázali existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobom predpokladaným v § 137 písm. c) C.s.p., druhá časť vety pred bodkočiarkou, a mohol tak pristúpiť k meritórnemu prejednaniu podanej žaloby.

9. Žalobcovia po preukázaní existencie naliehavosti právneho záujmu na požadovanom určení museli pre úspech v tomto konaní preukázať, že darkyňa v čase uzatvorenia darovacej zmluvy so žalovanou konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento právny úkon neschopnou. Súd v zhode s ustálenou súdnou praxou (R 31/1993) posudzoval znalecký posudok predložený žalobcami za listinný dôkaz, ktorý vyhodnocoval vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi predloženými stranami, pričom prihliadol na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Súd poukazuje na to, že súčasť znaleckého posudku tvorili dokumenty, z ktorých znalec pri jeho vypracovaní vychádzal a taktiež výpisy znalca z vyšetrovacieho spisu (č.l. 65-71), získaná zdravotná dokumentácia darkyne (č.l. 71-73), prepúšťacie správy darkyne (č.l. 73 - 76). Súd sa preto oboznámil so všetkými označenými dokumentmi a informáciami v nich uvedenými a dospel k záveru, že darkyňa trpela na demenciu vaskulárneho typu, ktorá nebola liečená, pretože odmietala brať lieky. V tejto súvislosti súd vychádza zo záznamov ošetrojúcej lekárky darkyne a uvádza, že od 17.06.2015 (č.l. 72) sa uvedené ochorenie začalo u darkyne prejavovať takým spôsobom, že ho ošetrojúca lekárka zaznamenala do zdravotnej dokumentácie. Záver znalca v znaleckom posudku o tom, že neliečená demencia darkyne sa s pribúdajúcim vekom zhoršovala, je podporený ďalšími dôkazmi, z ktorých vyplýva, že darkyňa si počas ôsmich mesiacov neprevzala svoj dôchodok (č.l. 233), dva roky mala vypnutú dodávku elektrickej energie, bola hygienicky zanedbaná, v byte mala množstvo odpadkov (č.l. 175), do bytu nikoho nevpušťala, čo potvrdila aj žalovaná, postupne sa odmietala stretávať so svojou rodinou a izolovala sa od okolia. Takéto správanie darkyne, ktoré bolo zadokumentované v priebehu tohto konania, súd vyhodnotil ako súladné so zisteniami znalca uvedenými v znaleckom posudku, v zmysle ktorých sa psychický zdravotný stav darkyne postupom času zhoršoval a v čase uzatvorenia darovacej zmluvy už darkyňa trpela takou duševnou poruchou, ktorá ju na jej podpísanie robila neschopnou. Pokiaľ žalovaná v konaní predložila znalecký posudok č. 11/12, súd uvádza, že tento bol vypracovaný ku dňu 25.11.2012, teda dva a pol roka pred časom, kedy ošetrojúca lekárka v zdravotnej dokumentácii darkyne uviedla, že darkyňa trpí demenciou. Súd nespochybňuje závery predmetného znaleckého posudku, avšak tento bol vyhotovený viac ako šesť

rokov pred obdobím, kedy súd zisťoval psychický zdravotný stav darykyne, preto nie je pre účely tohto konania použiteľný. Napokon, zo zápisnice o výsluchu svedkyne L. S. (č.l. 68) vyplýva, že darykyňa sa po smrti svojho partnera, D. K., o ktorého sa starala, začala opúšťať, prestala sa o seba starať, nedodržiavala ani základné hygienické návyky, začala pôsobiť pomätene a odvolávala sa na Boha. Tieto zistenia súdu o zmene osobnosti darykyne a zhoršení jej psychického zdravotného stavu, podporujú aj vyššie uvádzané lekárske záznamy ošetrujúcej lekárky darykyne, ktorá počas návštevy darykyne v ambulancii dňa 17.06.2015 (č.l. 72), t.j. dva a pol roka po vypracovaní znaleckého posudku č. 11/12 predloženého žalovanou, skonštatovala, že darykyňa trpí ochorením s označením AS demencia. Pokiaľ ide o žalovanou namietanú nezákonnosť znaleckého posudku, túto bude skúmať súd v trestnom konaní. Súdu v tomto konaní nič nebráni, aby sa s týmto dôkazným prostriedkom a závermi v ňom obsiahnutými, oboznámil. Súd opätovne uvádza, že znalecký posudok vyhodnocuje ako listinný dôkaz, a nie ako znalecký posudok v zmysle § 207 a nasl. C.s.p. V súvislosti so spochybňovaním záverov znaleckého posudku, ktoré sú v rovine pravdepodobnosti, súd uvádza, že takéto závery sú dôsledkom vzniknutej situácie, keď znalec sám nemohol vykonať šetrenie zdravotného stavu darykyne z dôvodu jej úmrtia, ale jeho posúdenie vykonal len na základe zadovážených listinných dôkazov, predovšetkým zdravotnej dokumentácie. Súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že znalec na otázku č. 5 v znaleckom posudku (č.l. 80), t.j. či možno vypracovať posudok o psychickej spôsobilosti darykyne na základe dostupných informácií, odpovedal kladne. V súvislosti so žalovanou predloženými zápisnicami o výsluchu notárskeho koncipienta, samotnej notárky, tiež obvinenej E. R. a napokon výsluchom žalovanej na pojednávaní dňa 22.04.2024 súd uvádza, že tieto dopĺňajú celkový obraz psychického zdravotného stavu darykyne a nevyučujú sa s vyššie uvádzanými dôkaznými prostriedkami, z ktorých vyplýva, že darykyňa v čase uskutočnenia posudzovaného právneho úkonu trpela duševnou poruchou, ktorá ju robila pre tento úkon neschopnou. Samotná obvinená počas svojho výsluchu (č.l. 169) uviedla, že darykyňa bola špinavá, nebola príliš voňavá a kolegyne na pošte nemali pre ňu trpezlivosť. Informácie získané zo zápisnice o výsluchu notárky D. E. R. podľa názoru súdu nemajú vo vzťahu k prejednávanej veci relevanciu, pretože notárka sa s darykyňou v čase uzatvorenia darovacej zmluvy nestretla, ňou uvádzané tvrdenia z tohto obdobia sú sprostredkované od jej zamestnanca - notárskeho koncipienta. Pokiaľ ide o notárskeho koncipienta, tento videl darykyňu prvýkrát pri osvedčovaní pravosti jej podpisu a položenie otázok za účelom zistenia, či je darykyňa orientovaná, keď k tomu dochádzalo pred bytom, do ktorého darykyňa odmietla kohokoľvek vpustiť, súd zistenia notárskeho koncipienta o psychickom stave darykyne v čase podpísania žalovanou predložených dokumentov, nepovažuje za preukázané. Súd opätovne uvádza, že v čase podpísania uvádzaných dokumentov Sociálna poisťovňa z dôvodov výlučne na strane darykyne nevyplácala darykyňi dôchodok počas ôsmich mesiacov (č.l. 233), až na základe spísanej úradnej zápisnice dňa 16.01.2019 darykyňa požiadala o poukazovanie dôchodku na účet v H. banke (č.l. 70). Neuniklo pritom pozornosti súdu, že všetky tieto úkony v rozhodnom období (január - marec 2019) vykonávali v mene darykyne buď iné osoby na základe udeleného plnomocenstva (vyriešenie nedoplatkov na bytoch, snaha vyriešiť odpojenú elektrinu - čo vybavovali žalovaná a obvinená E. R.), alebo darykyňa za súčasnej pomoci tretích osôb, nie sama (otvorenie účtu v H. banke, a.s. - za pomoci susedy G., čo potvrdila aj obvinená E. R. (č.l. 169 rub). Súd preto - s ohľadom na skôr uvádzané zistenia znalca v znaleckom posudku, v zmysle ktorých sa neliečená demencia vaskulárneho typu u darykyne zhoršovala, tomu zodpovedajúce záznamy ošetrujúcej lekárky darykyne a napokon aj vyjadrenia svedkyne E. L. S., obvinenej E. R. a žalovanej o tom, ako darykyňu zobrala k sebe do bytu a okúpala ju - uzatvára, že darykyňa v čase podpísania darovacej zmluvy so žalovanou konala v duševnej poruche - neliečenej demencie vaskulárneho typu, ktorá ju pre takýto právny úkon robila neschopnou. H. tohto ochorenia darykyne je napokon zrejme z následného popisu zdravotného stavu žalovanej, ktorá po uplynutí necelých 4 mesiacov od jeho uskutočnenia zomrela. Súd z vykonaného dokazovania má za preukázané, že stav darykyne bol v tomto období nevyhovujúci, darykyňa nebola spôsobilá podať trestné oznámenie (č.l. 70), počas prepustenia z hospitalizácie na klinike geriatrickej dňa 23.05.2019 bola darykyňa označená za pacientku s výrazne limitovaným racionálnym kontaktom, nájdená v byte podefekovaná ležať na zemi v zanedbanom hygienickom stave (č.l. 71). V súvislosti s charakterom ochorenia zisteného u darykyne, keď k zlepšeniu bez jeho liečenia nemôže dôjsť, a vedie k masívnym poruchám pamäťových a kognitívnych funkcií (č.l. 77), je v posudzovanom prípade vylúčené, aby darykyňa po tri a pol roka od prvého lekárskeho záznamu jej všeobecnej lekárky o zistenej demencii (č.l. 72) a štyri mesiace pred jej úmrtím, mala v čase uzatvorenia darovacej zmluvy tzv. jasný okamih (dilucida intervalla). V konaní tak bola preukázaná existencia dôvodov uvedených v § 38 ods. 2 OZ na strane darykyne, ktorých právnym dôsledkom je neplatnosť uskutočneného právneho úkonu, v posudzovanom prípade darovacej zmluvy, uzavretej medzi darykyňou a žalovanou dňa 19.03.2019. Súd preto žalobe v celom rozsahu vyhovel.

10. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe zo dňa 04.07.2022 navrhla, aby súd toto konanie prerušil v zmysle § 162 ods. 1 písm. a) C.s.p. až do právoplatného skončenia trestného konania vedeného pod ČVS: KRP-129/2-VYS-BA-2019, keďže v uvedenom konaní bude riešená podstatná otázka aj pre toto konanie, a to zákonnosť predloženého znaleckého posudku. Súd na základe oznámenia zo dňa 16.03.2023 (č.l. 249) zistil, že v uvedenej trestnej veci došlo dňa 28.10.2022 k návrhu na podanie obžaloby, následne bola obžaloba podaná na Okresný súd Bratislava IV, kde bola príslušná vec vedená pod sp. zn. 2T/72/2022. Od 01.06.2023 je nástupníckym súdom v trestných veciach Mestský súd Bratislava I, vec je v súčasnosti vedená pod sp. zn. B4-2T/72/2022. Žalovaná vystupuje v uvedenom trestnom konaní ako obžalovaná a žalobcovia sú poškodení. Súd nesúhlasí s názorom žalovanej, že by v tomto konaní riešil otázku, ktorú nie je oprávnený riešiť, a teda by boli splnené podmienky uvedené v § 162 ods. 1 písm. a) C.s.p. Predmetom tohto konania je posudzovanie platnosti právneho úkonu - darovacej zmluvy s ohľadom na žalobcami uvádzané tvrdenia o tom, že dárkyňa v čase jej uzatvorenia trpela duševnou poruchou, ktorá ju robila na tento právny úkon neschopnou v zmysle § 38 ods. 2 OZ. Predmetom trestného konania je ale posúdenie trestnoprávnej zodpovednosti žalovanej a jej konania vo vzťahu k dárkyňi, ktoré malo za následok uzatvorenie darovacej zmluvy s dárkyňou. Súd s ohľadom na takto vymedzený predmet obidvoch konaní dospel k záveru, že mu nič nebráni v prejednaní a rozhodnutí tejto veci, bez ohľadu na prípadnú trestnoprávnu zodpovednosť žalovanej, skúmanú v trestnom konaní. Pokiaľ žalovaná namieta zákonnosť znaleckého posudku, súd sa k tejto otázke bližšie vyjadril v odseku 9. tohto rozsudku vyššie, a teda ani tento žalovanou označený dôvod nepovažoval za opodstatnený, preto na základe § 162 ods. 3 C.s.p. rozhodol o zamietnutí návrhu žalovanej na prerušenie tohto konania spolu s rozhodnutím vo veci samej.

11. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s ust. § 262 ods. 1 C.s.p. a žalobcom ako úspešnej strane sporu priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote 60 dní po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.